



Pahorek na místě bitvy

Bitva na Bílé hoře

Text: Petr David st. foto: Petr David ml.

V neděli 8. listopadu 1620 usedl Fridrich Falcký s anglickými vyslanci Richardem Westonem a Edwardem Conwayem k bohaté tabuli, aniž by tušil, že jen pár kilometrů od něj se uzavírá krátká kapitola jeho kralování. Pánové vydatně poobědvali. A na Bílé hoře kolem jedné hodiny po poledni, máme-li věřit kronikářům, bylo dobojováno.

Panický úprk

Kdo ví, zda na Pražském hradě zrovna neservirovali nějaký další chod, když začaly z bojiště přicházet špatné zprávy. Fridrich se tedy vydal zkontrolovat situaci, ale dorazil jen k domu U Zlaté koule. Kristián z Anhaltu, Jindřich Matyáš Thurn a Jiří Fridrich Hohenlohe štváli své koně, aby oznámili smutnou novinu – a právě tady potkali svého krále. Fridrich poté pokračoval k bráně, vystoupil na hradby a spatřil, jak stavovské vojsko v panice prchá, pronásledované císařskou jízdou. Ve jménu krále byla otevřena brána, aby se prchající mohli zachránit. Kristián starší z Anhaltu zkoušel zadržet vyděšené vojáky, aby začali hájit hradby. Vždyť Praha byla

dobře opevněna, navíc se blížila spojenecká uherská armáda. Údajně však uposlechl jen šest mužů.

Konec zimního krále

Fridrich pochopil, že je vše ztraceno. Otočil se a jel zpátky na hrad. Královna Alžběta nemohla zprávu uvěřit. Pohled na rezignující velitele a na překvapeného a zároveň zaskočeného manžela ji ale přesvědčil. Bleskově začala balit, aby se co nejrychleji se svojí rodinou dostala na opačný břeh Vltavy. Někteří kronikáři dokonce uvádějí, že panika byla až taková, že královská rodina ve zmatku zapoměla na hradě svého malého synka, pro kterého se musela vracet. Večer se Fridrich ještě radil se svými veliteli,

nakonec se ale kolona 300 vozů vydala z města. Pražanů se zmocnil zmatek a zděšení. Zpozdil se třeba o hodinu, Fridrich by se prý z Prahy nedostal. A co ho čekalo dál? Samozřejmě přišel o České království a také o zbytek svých lén. Příbuzní mu vybudovali dvůr v Haagu. Nakonec zemřel jako psanec v Mohuči, zřejmě na tyfus či mor.

Legendy a mýty

Před 400 lety se odehrála bitva, která zpečetila osud českého stavovského povstání a na dalších 300 let ovlivnila vývoj českého státu. Jako Bělohorák jsem znal ono památné návrší a jeho okolí velmi dobře. V dětství jsme se honili ulicemi Anhaltovou, Thurnovou či Moravanů.

Scházeli jsme se u mohly. Ve škole jsme se naučili data – a vstřebali i pár mýtů a legend, protože ta bitva, která ve své hlavní části trvala asi dvě hodiny, přece jenom nebyla ve starých učebnicích dějepisu popsána tak úplně přesně. Podle dostupných pramenů měly armády Svaté říše římské a Katolické ligy sice jistou početní převahu, stavovcům ovšem měli lepší postavení. Maximilián I. Bavorský, jeden z velitelů katolického vojska, si byl vědom silné pozice protivníka a zároveň na poradě štábu předvídal, že se právě na Bílé hoře odehraje rozhodující bitva. Zato v českém táboře panoval klid, velitelé přicházeli na poslední chvíli před střetnutím, mnozí nedorazili vůbec a ten hlavní, jak již bylo uvedeno výše, v kritických okamžicích seděl u oběda. Thurnův jízdní pluk nejprve odrazil první útok císařských,

jelikož se však nedočkal podpory při protiútok, celé levé stavovské křídlo bylo poraženo. Prohru se pokusil zvrátit mladý Kristián Anhalt. Překvapil pravé nepřátelské křídlo, ukořistil praporec a postupoval dál. Jenomže pěchota, která mu měla pomoci, nedorazila včas a Anhalt byl zajat. Jedna z legend se váže k závěrečné fázi bitvy a statečnému odporu Moravanů, kteří u zdi obory Hvězda vzdorovali do posledního muže. Je pravda, že moravské pluky měly větší ztráty než ostatní. Bitvy se ovšem zúčastnily hlavně jednotky z německých zemí, najaté za peníze moravských stavů pod vedením Jindřicha Šlika, a společně s nimi se bránila část Thurnova pěšího pluku. Thurnovi se ještě podařilo ustoupit, Šlikovi však už ne a nakonec byl zajat. Záhadou zůstává, proč nepomohly stavovské zálohy soustředěné u letohrádku Hvězda.

Tato posila čekala, zatímco za zdi se rozhodoval osud bitvy, a nakonec se bez boje vzdala. Přestože se liší údaje o počtu padlých, je pravda, že velká část vojáků zahynula až na útěku, spousta se jich utopila ve Vltavě. Stavovskou armádu tvořili převážně zoldnéři, kteří údajně dlouhou dobu nedostali svůj zold, a do boje se jim moc nechtělo. O koordinaci stavovských vojevůdčů a nějaké společné strategii se také asi nedalo mluvit. Naopak katolická strana přistoupila k bitvě nejspíš zodpovědněji. Tím ovšem samozřejmě nelze snižovat hrdinství těch, kteří se s porážkou nechtěli smířit.

Věčná růže

Vydobýt si slávu ve vojenském kabátci se rozhodl také mladičký Švéd jménem Tor. Zchudlý šlechtic prošel Evropou a v Nizozemí se seznámil se sličnou Josefínou.



Současná mohyla na Bílé hoře pochází z roku 1920, tehdy si lidé připomínali 300. výročí slavné bitvy



Ke zbudování renesančního letohrádku Hvězda došlo podle návrhu českého místodržícího, arcivévody Ferdinanda Tyrolského

Inzerce

